

VALAMI KÉSZÜL...

Itt az Egyesült Államok árnyékában, ahol az ember a bandita-, szesz- és vámbáború zajától alig tudja megítélni, hogy nem csak a türelmet, hanem a felelősséget is meg kell vizsgálni. Itt a nagy kálvária a Relylyéig tartó pártatlan felelet az idegek — itt a magunk szegényes elhagyatottságában most talán mégsem csalódunk, ha úgy érezzük, hogy valami készül. Mert ne higgyük, hogy csak Indiában vagy Kínában történik olyasvalami, amit majd érdemes lesz feljegyezni a történelemkönyv egynéhány lapjára: hanem igenis megmozdult a föld a Duna medencéjében is, még ha még egy agyonhallgatják a sajnos napjainkban legnagyobb részt még mindig cseh befolyás alatt álló külföldi újságok.

A Dunamedencében megmozdult a föld! Nemcsak a Hegyalja rázkódott meg, mintegy lerázná akarván a huszita bitorlókat, hanem köröskörül a végeken remegő izgalommal, egyrészt féltékeny bizonytalansággal, de ugyanakkor ugrásra kész elszántsággal mozogtak meg a — nemzetiségek. Ime a magyarország egyöntetű revizió megnyilatkozásától teljesen függetlenül, a tíz estendő előtt pikulásokban, cserepárokban és mókokban bizó szlovákok, ruszinok, szászok, horvátok mintha összebezárt volna; magyarbarát szelők fújdokál minden egyes irányból az Alföldre szűlő Csonkaország felé: "Szászok, ezerszer jobb volt a magyar "elnyomatás" alatt "szeszvedni" mint a felszabadító testvérek" csillagok is lehozó ígéreteitől megcsömörlött, de ugyanakkor éhes gyomorral tönkre menni a saját otthonunkban".

És amikor a horvátok Radics meggyilkolása, valamint a Macsek és társainak hónapokig tartó ártatlan bebörtönzése miatt; a szlovákok Tuka és még vagy háromszézer felvidéki testvérünk megkínóztatása miatt; a ruszinok ósáki jogok és érvényesülési lehetőségek eltiprása miatt; a magyar uralommal egykor elégedetlen erdélyi szászok iskolák és intézményeik eltörzése miatt ma már ugyazólván kivétel nélkül visszakiánokoznak Magyarország felé: akkor szinte szemmel láthatóan sokszorozódik meg a szolgálatra kárhoztatott magyarok, svábok és zipszerek évszázados barátságára alapított reménye, hogy lesz még egyszer Magyarország és annak minden szölgében szabadság, rend, fejlődés, emberhez méltó élet s még a koldus számára is üdítő szőlő, meleg-lágy buzakenyérről.

Valami tehát készül, még ha agyonhallgatják is a sajtó koronázatlan fedelmel, akik Rothermere lordot, a magyar ügy tántoríthatatlan harcát kivéve, nem Magyarországából, hanem Prágából és a legjobb esetben Bécsből kapják "megbízható" tudósításait mindarról, ami történik a házunk táján. Sőt ha még akad is egy Floyd Gibbons, aki a newyorki rádióállomás leadója be merse mondani, hogy a kártyavárra épített trónján ki tudja hányadszor helyezkedő Carol állítólag Erdély magyar-lakta területeinek visszafoglalását ígerte meg — az amerikai és kanadai angol sajtó akkor ismét megfedekezik, és pedig szánt szándékos tudatossággal megemlékezik ezúttal a Székelyföldön színlődő magyar milliókról.

Miért van ez így, miért inkább minden, csak nem szívvel-léellel magyarbarát az itteni angolnyelvű sajtó? Erre könyvnyi megadni a feleletet. Az amerikai és kanadai újságírók nagy része jól tudja, hogy olvasókörzöttük még nem feleltette el azt az időt, amikor ők a sajnos nagygyűlölettel megszerzett cseh sajtópropaganda szolgálatában Magyarország feldarabolását követelték az "önkormányzat, a demokrácia, a szabadság, egyenlőség és testvériség" nevében. Ők nagyon is jól tudják, hogy teljesen elvésztenék nemcsak hittelük olvasókörzöttük előtt, hanem a hírlaptudósító távirati iródnak is botlathetnék az évek óta szorgalmasan guruló szokások nyomát — ha a sok estendő megzámolatlan hazudozásának kö-

penyegét levette, most egyszerre bevallanák és feltárnák a színtiszta igazságot.

Ezért halgatták el Carol legújabb — és valószínűleg azóta már hivatalosan többször meg is cáfolt — ígérteit ugyanazok, akik annakidején világá hársogták a Magyarországon "elnyomott" nemzetiségek sérelmeit és elsősorban járultak hozzá a trianoni szerződések gyásos keresztülviteléhez és a magyarellenes körvélemény kialakulásához. Ezért nem vesznek tudomást száz és százezer, mi több, közel négymillió fajtestvérünk szenvedéseiről azok, akik hasábot tudnak szentelni annak, ha egyetlen amerikaiának a tyukszemére léptek valahol a szintén "felszabadított" Nicaraguában, vagy ha Massaryk — szerinte a demokrácia egyik modern apostola — az elrabolt Póstyében ártatja a talpnyalást eltlélo jenki előtt való hajlongástól elkészvényesedett térdeit avagy, ha Sándor szerb király-diktátor egyik csemetéje kiesett a sok titkot takaró konak ablakából, ahonnan valódi erőgorec mődra annakidején kidobták a konkurrens és ennek következtében balkáni mődra meggyilkolt királyi pár holttesteit.

Szentelhet tehát pletykáknak oldalakat az angolnyelvű sajtó és ugyanakkor elhallgathatja véreink éghangzó jajtál-tárait: a jelek azonban arra mutatnak, hogy valami készül és a mi malmunkra hajtja a vizet az idő feltartóztatatlan kereké...

MAGYAR MÉRNÖK TALÁLMA NYA VÉDI MEG ANGLIÁT

TIHANYI KÁLMÁN SZENZACIÓS MUNKÁJA A LONDONI LÉGÜGYI-MINISZTERIUM LABORATORIUMÁBAN — EGYETLEN BETÖRŐ REPULÓGÉP SEM MENEKÜLHET A ROBBANÓ HALÁL ELŐL

Világsszerte feltűnést keltett, hogy egy lángeszű fiatal magyar mérnöknek sikerült megoldani a megoldhatatlant, sikerült előállítani egy olyan találmányt, amely megsemmisíti a légi háború minden vívmányát, mint azt már hónapokkal ezelőtt röviden jelentette a Kanadai Magyar Újság.

Legutóbb az angol légügyi minisztérium hónapokig tartó előkészítő munka után kipróbálta Tihanyi Kálmán magyar mérnök automatikus légi torpedó-ját. A próba teljes sikerrel járt és Tihanyi Kálmán ezzel új alapokra fektette Anglia légi védelmét. A találmány lényege egy olyan légi torpedó, amely voltképpen automatikusan működő repülőgépet s amely ha egyszer az ellenséges repülőgépre ráirányították, környörtelenül és semmiféle manőverrel ki nem védhetően száguld a támadó gépek felé és viszi azokat a pusztulásba. A zseniális feltaláló találmányáról a következőket mondotta:

Tizenöt mérföld távolságról jó távcsővel már ki lehet venni a közélóg ellenséget. Az irányító készüléken ebben a pillanatban kattant az áramkapcsoló s ugyancsak egyidejűleg felcsendek a nevezőbe egy kis repülőgépköz, amelynek a szárnyfelületének mindössze két méter és többszáz kilométer sebességgel nyílegyen rohan a támadó repülőgép felé. Ez a repülőgép az én légi torpedóm. Követi az üldözött gép minden mozdulatát, még ha 60 fokra kell is kilendülnie irányából és úgy zuhan rá súlyos bombarakománnyal, mint a villámcsapás. A torpedó pedig semmiféle utón nem lehet kitérteni utjából.

A légi torpedó gondolatát már 1925-ben foglalkoztam. Tavaly lettem kész terveimmel és Magyarországnak tettem először ajánlatot, azonban azt a választ kaptam, hogy ezidőszent nem foglalkozhatnak a dologgal. Így hát Angliának tettem ajánlatot, ahová kihívtak, rendelkezéseimre bocsátották a légügyi minisztérium laboratóri-

umait és megbízták a modell elkészítésével. Most, hogy a modellek elkészültek és a bemutatási-készítésével. Most, hogy a modellek elkészültek és a bemutatási-

Amikor Vilmos császárral reggelizett a kém

Egészen fantasztikus képmeljesítőméről ír Thomas Coulson őrnagy, az angol hadügyminiszterium hírszolgálati osztályának főnöke, most megjelent emlékiratában. Egy angol tisztről emlékezik meg többek között, aki a világháború alatt nemcsak mint német tiszt szerepelt, hanem azt is keresztülvitette, hogy Vilmos császárral együtt reggelizett és tőle személyesen kapott információkat a tengerarlati háborúra vonatkozólag.

Ez a férfi, aki az örökké emlékezőes vállalkozást végrehajtotta, Reilly kapitány volt. Hall tengernagy által vezetett titkos szolgálathoz tartozott és Mr C. Álnév alatt szerepelt a titkos kiutastásokban. Reilly, aki az admirális legügyesebb kempje volt, több nyelven beszélt és Európa, valamennyi országát kitűnően ismerte.

Reilly legvakmerőbb munkája regényzerűen hangzik — írja Coulson őrnagy — s páratlanul áll a kémkedés történetében. A német főhadiszállás a világháború egyik izgalmas napján parancsot kapott, hogy küldjön egy értelmes tisztet a császárhoz, aki utasításokat kíván adni a flottapolitikára vonatkozóan. A főhadiszállás egy egészen ismeretlen fiatal tisztet választott ki erre a misszióra, aki csak néhány hete került a főhadiszállásra, de hamar felűnt bálmulatos intelligenciával és vezérkari ismeretivel.

A császár személyesen fogadta a fiatal tisztet, aki nem volt más, mint Reilly kapitány. A kihallgatás közben annyira megtetszett a császárnak a fiatal ember, hogy utána meghívta reggelire. Hogy mi módon birt beférközni Reilly német tiszti uniformisban a főhadiszállásra és a császár bizalmába, Coulson maga sem tudja.

A dolog azonban — fűzi hozzá — nem fog meszerüen történni, ha leleplezem, hogy Rupprecht bajor trónörökös vezérkarában is hónapokon kereszt-

től szolgált őrnagy rangban egy angol titkos ügynök. A világháború után Reilly Oroszországba ment, ahol szintén bálmulatos munkát végzett, de egy kétségbeesett kalandban halált lelte.

Gyors ütemben adósodik el a világ

A Népszövetség legújabb megjelent kiadványa a világ fizetési mérlegéről rendkívül érdekes összeállításokat tartalmaz. Ezek alapján kimutatható, hogy 1928-ban az Egyesült Államok tiszta tökékvittele 1,087,000,000 dollára rugott, ugyanakkor a brit tökékvitel csak 725,000,000 dollár értéket képviselt.

Kamatok és osztalék címén a világ valamennyi országa között Anglia mutatja fel a legnagyobb évi jövedelmet, amely 1928-ban 1,387,000,000 dollárt tett ki. Kiderül továbbá, hogy a világ összes államainak adóssága az utóbbi évek folyamán gyors ütemben növekedett.

Arról már nem szólt a jelentés: hogy hová fog ez vezetni? Ki fog vajlon hamarabb összeropanni: az eladósodott állam, vagy annak eladósodott polgárai?

HOL SZÜLETETT KOLUMBUS

A passai Szabad Sajtó írja: A francia Tudományos Akadémia egyik kiváló tagja minap érdekes előadást tartott Marseillesben. Előadásában beszámolt arról a hosszas kutatásáról, melyet Kolumbus Kristóf életéről végzett. Kutatásai meggyőzték őt arról, hogy Kolumbus nem Spanyolországban, vagy mint állítják Olaszországban, hanem Korzika sziget Kalvi nevű városkájában született. E kis szigeten látott napvilágot Amerika felfedezője éppen úgy, mint a világ-híri hadvezér: Napoleon császár.

CSUSZK A FÖLD

IRTA PÉCZELY JÓZSEF

A Peti gyerekek újságolta:

— Csuszik a föld!

Az öreg ember felütötte a fejét.

— Mit csinál?

— Csuszik...

— Tán az eszed, hé?

— Nem a! Hánem a föld!

— Meg vagy te hibbanva...

A gyerekek azonban nem tártott.

— A tanár ur magyarozta.

Azt mondta: Azért van ilyen meleg, mert a föld megcsuszott.

Peti, hogy kiútságot magától, elszaladt. Az öreg-ajja fejében otthagya a nagy szegyet, mely percről-percre mélyebben fura-kodott befelé. Hogy még a föld...

— Lám, a maga fajljaju embernek az esze odáig nem ér, hogy még a föld is... Ez a gyerekek meg... Hm! Igaz, hogy már a polgárt járja. No, az se volt még abban az időben! Akkor még kevesebb tudomány beérték az emberek. A rektor megtanította a betűvetést. Egy kis szám, meg biblia. Most azonban már emeletes iskolában okulás tanárok oktatták a sutyókat minden világi tudományokra... Feketének országa sárgák országa... Elefánt, Amerika és sok minden egyéb állatok... Ma már a gyerekek tul-tesz az apján, nagyapján. Ez ugyan nem szentírás! Azonban

az bizonyos, hogy hetek óta min-

denki a példátlan szép időről beszél s aztán azon töri a fejét,

hogy mi lehet ennek az oka? Hí-

szén hol van már a nyár? Hogy

valami okának kell lenni, az bizonyos, mert ok nélkül nem törté-
nének semmi. Még a káromko-
dásnak is megvan a maga oka,
pedig az igazán csak a mosdat-
lan száju emberek szokása...
A tanár ur magyarozta: Csuszik a föld... Hm! Hát ami azt il-
letli... Hiszen az egyes ember-
rel is megtörténik, hogy elcsú-
szik. Példák igazolják. Azon-
ban, hogy a hát a föld...? A-
mi igaz, az igaz. A föld forog.
Ezt már annakidején az öreg
rektorok is így tanították az is-
kolában. Forog: Időlen idők
óta... Furton-furt. Egyarányo-
san éjjel, nappal. Hát amíg fia-
tal valaki, addig bírja magát.
Odase. Egyik nap úgy, mint a
másik. Azonban idők jártával,
ha előregszik? ... Mert az tá-
gadhatatlan, hogy a föld nem
mai gyerekek! Az öregéssel meg-
együtt jár a bizonytalanság. Az
ember is. Rakja az egyik lábát
a másik után. Rakja. Közbe
egy kis semmisség a pádimentu-
mon... oszt elég föltápázkod-
ni utána.

Ha már ezt forgatjuk, ha már

egy latogatjuk, akkor lehetsé-

ges.

Azonban míg az öreg erre a

megállapodásra jut, az alatt szin-

te tudatlanul odaér a szom-

szédba Darvas Nagy Andrásék-

hoz. Nono! Nono! Nem a ház-

ba, csak a ház elé, a kis pad-

hoz. Hát annyit bizonyos, hogy

az a kis pad megfizethetelen

jóság. Okos ember volt, aki

oda fabrikálta. Ugy el lehet ott

időzni, hogy az csoda. Az em-
ber nekiveti a hátát a ház falá-
nak s nézelődik. A járókelőket
vigyázja. Szót ért velük, gon-
dolatokat vált, máz azzal, aki-
nek nem sietős a dolga. A fő-
szögeknek ott vezet el az utja.

Megy az asszony bevásárlni a
szövetkezetbe, az ember meg a
nagy-kocsmába. Mer van o-
lyan is... Busa Sándor, Kal-
lantus Mihály... A csorda ott
ballag el jövet is, menet is...

Ott hájtják el a csúrhét. A kon-
dás túlköl, a bojtár patogat az
ostorával. No, érti a módját...

Hát ez a kis pad szinte fölbe-
csülhetetlen kincs annak, aki ér-
tekelni tudja. No, az öreg Pé-
ter gazda tudja: Azért is szeret
ott tartózkodni. Nyáron a nap
tüze ellen védik az akácfa lom-
bok.

Az öreg András most is ott

sütötte magát a nappal. Ami í-
gen célszerű foglalkozás így no-
vember végén. Az akácokon
még rajt van az ékességük, az-
onban a nap tüze átszűrme-
dik rajtuk, mert az éjszakai dele-
rek már megtépdették valamely-
eset. Azonban hát napközben
meleg van. Az ajér olyan, mint
"töréskor" szokott. Jelenleg o-

lyan kedvire játsza magát az

idő hetek óta, hogy a felső rokk-

lekvánokzik az emberről. A-
minthogy Darvas Nagy András

is csak amolyan kis ötkében

passziójzik a padon. Az is kigom-

bolva. Hát akármiként beszél-

lyan, valami meleg idő ez így no-

vember végén. Ilyet csak leg-
főlebb ha a meseben talál az

ember. Még ott se mindenik-

ben.

Péter gazda leül a szomszéd

melé s szép kettősben eregetik

a füstöt a díófa-szárakon át a
bikanyálás jó meleg levegőbe,
ahol azok egész takarosan ille-

getik-billegetik magukat. Fodo-
rodnak, bodorodnak. Valóságos
igazi játékot játszanak.

— Azt mondja Péter némi kis
idők kivárása után Andrásnak:
— Tudod-e komám mért van

mostanság ilyen meleg?

— Azt mondja András, de igen
nagy meggyőződéssel:
— Azt te se tudod. De senki-
se!

— Má hogyne lehetne azt
tudni? A tudomány mindent

— Oszrt hun lakik az a tудо-
mány?

— Legelőben is ott, ahol ta-
nílják. Az oskolában...

Hát ez már olyan szó, ami-
nek játéka van. Az iskola. Ez
már tagadhatatlan. Kis iskola,
nagy iskola, diák iskola... Hm
Azokba mind a tudományokat
mérik. Akurat a boltokba a sőt,

meg a sáfrányt. Nem lehetet-

len, hogy itt már kibontották en-

nek a késsel melegnek is a zsák-

ját s mércekkék font számára.

Így hát András szomszéd nem

ellenkezik tovább. Vastag nya-
kát behuzza a vállai közé s úgy
hümmög, amivel azt értelmezi,
de igen nyilvánvalóan, hogyha
már az iskola mondja, akkor az

ellen amugy is hiába ágaskodna
az egyes ember.

Péter most már kiértelmezi

azt is, hogy mit mond hát az
iskola, vagyis a Peti gyerekek,
jobban mondva a tanár.

— Meg-csuszott a föld, bele-
igényesen a meleg ajérbe!

De már ezt Darvas Nagy And-
rás nem hallja. Ezt nem.

Hogy a föld megcsuszott volna

Mondja is:

— Nem lehet!

Péter kivessi a díófaszarat a
szájából s úgy kérdi:

— Méré?

— Azér — mondja András nagy
meggyőződéssel, — mer a föld-
nek nincs lába!

No, ez szent igaz. Ez tagad-
hatatlan. Lába nincs. Ez való-
ság. Ha pedig lába nincs...
Azonban hát nin! Hát a meleg?

Mondja is:

— Hát akkö mitül van ilyen
meleg?

— Bizonyosan attul — mond
ja Darvas Nagy András — hogy
az idő megbolondult!

— Hát te nem a tanárt gon-
dold?

— Üt leginkább is az idő

rántotta magát!

Itt a szó elakad, mint a káva-
tyuba a szekér. Se ki, se tova.

Ilyen esetben a jó kocsis plien-

tetni szokott. Hát a két öreg

cimbora is plienet.

Néni kis emlékezés után

Darvas Nagy András kiértelme-
zi magát:

— Mer az idő is éppen úgy

kijátszhatja magát, mint az

egykes ember. Kedve szottyan s

három éccakát egyvégibe ra-
gaszt. Hét középen kezd s még

vasárnap is járja a kufercset.

Hát ükélme is... Azt hiszi,

hogy még mindig a kánikula

járja.

Péter megejtette a fejét:

— Hát ebben a formában

már igencsak lehetséges a való-
sátság láccata!

A nap hírtelen elbujik egy-ka-

lapnyl felhö mögé, mire az ajér

erőre kap. A két ember őszébb

huzza-magán a gunyát, miköz-
ben Péter azt mondja:

— Ugy célozom, hogy azért

már kezd az eszire térni!

András az öreg cimbora vé-
leményét kikerekíti karlikára:

— Visszacuszik a rendez ke-
rékvágásba!

Péter rábiccent:

— Akko mi meg becsuszunk

a házba! En má mögők is...

Péter föláll, elkezel az öreg

cimborától, akit az ajér egyre

növekedő ereje egyugyanazon-
képen benoszogat a házba.